



## Συλλογή της Νομολογίας

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 και C-391/14 έως C-393/14

**Borealis Polyolefine GmbH κ.λπ.**

**κατά**

**Bundesminister für Land-, und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft κ.λπ.**

[αιτήσεις του Landesverwaltungsgericht Niederösterreich, του Raad van State (Κάτω Χώρες), και του Tribunale amministrativo regionale per il Lazio για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή — Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Οδηγία 2003/87/ΕΚ — Άρθρο 10α, παράγραφος 5 — Μέθοδος κατανομής δικαιωμάτων — Δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων — Τρόπος υπολογισμού του ενιαίου διατομεακού διορθωτικού συντελεστή — Απόφαση 2011/278/ΕΕ — Άρθρο 15, παράγραφος 3 — Απόφαση 2013/448/ΕΕ — Άρθρο 4 — Παράρτημα II — Κύρος»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 28ης Απριλίου 2016

1. *Ένδικη διαδικασία — Αίτηση επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας — Αίτημα υποβολής παρατηρήσεων επί των νομικών ζητημάτων που τίθενται με τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα — Προϋποθέσεις της επαναλήψεως*

(Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 23· Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, άρθρο 83)

2. *Προδικαστικά ερωτήματα — Εκτίμηση του κύρους — Ερώτημα που αφορά το κύρος απόφασης που δεν έχει προσβληθεί βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ — Προσφυγή της κύριας δίκης ασκηθείσα από εταιρεία μη προδήλως νομιμοποιούμενη να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως — Παραδεκτό*

(Άρθρα 263, εδ. 4, ΣΛΕΕ και 267, στοιχείο β', ΣΛΕΕ· αποφάσεις της Επιτροπής 2011/278, άρθρα 10 § 9 και 15 § 4, και 2013/448, άρθρο 4 και παράρτημα II)

3. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2003/87 — Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου — Μεταβατικό καθεστώς δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων — Μέθοδος κατανομής — Υπολογισμός βάσει της μέγιστης ετήσιας ποσότητας τέτοιων κατανεμητέων δικαιωμάτων — Συνυπολογισμός, στο πλαίσιο του καθορισμού της εν λόγω ποσότητας, των εκπομπών των παραγωγών ηλεκτρικού ρεύματος — Δεν επιτρέπεται*

(Οδηγία 2003/87 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 10α §§ 3 και 5· απόφαση 2011/278 της Επιτροπής, άρθρο 15 § 3)

4. *Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Ερμηνεία — Διατάξεις διατυπωμένες σε περισσότερες από μία γλώσσες — Ομοιόμορφη ερμηνεία — Αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων — Βάση αναφοράς το γενικό πλαίσιο και ο σκοπός της επίμαχης ρυθμίσεως*

5. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2003/87 — Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου — Μεταβατικό καθεστώς δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων — Μέθοδος κατανομής — Υπολογισμός βάσει της μέγιστης ετήσιας ποσότητας τέτοιων κατανεμητέων δικαιωμάτων — Συνυπολογισμός, στο πλαίσιο του καθορισμού της εν λόγω ποσότητας, των εκπομπών εγκαταστάσεων που υπάγονταν στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων πριν το έτος 2013 — Δεν επιτρέπεται*

(Οδηγία 2003/87 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 10α § 5, εδ. 1, στοιχείο β', και παράρτημα Ι· απόφαση 2013/448 της Επιτροπής, άρθρο 4 και παράρτημα ΙΙ)

6. *Προδικαστικά ερωτήματα — Εκτίμηση του κύρους — Κήρυξη ανισχύρων των διατάξεων αποφάσεως της Επιτροπής που αφορούν τον διορθωτικό συντελεστή που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για να καθορίσουν την ποσότητα των δωρεάν κατανεμητέων δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου — Αποτελέσματα — Διαχρονικός περιορισμός*

(Άρθρα 264, εδ. 2, ΣΛΕΕ και 267 ΣΛΕΕ· οδηγία 2003/87 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου· απόφαση 2013/448 της Επιτροπής, άρθρο 4 και παράρτημα ΙΙ)

7. *Προδικαστικά ερωτήματα — Εκτίμηση του κύρους — Κήρυξη πράξεως της Ένωσης ανισχύρου — Αποτελέσματα — Ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 266 ΣΛΕΕ — Υποχρεώσεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης — Υποχρέωση λήψεως των αναγκαίων μέτρων για την άρση της διαπιστωθείσας ελλείψεως νομιμότητας*

(Άρθρα 266 ΣΛΕΕ και 267 ΣΛΕΕ)

8. *Προδικαστικά ερωτήματα — Εκτίμηση του κύρους — Κήρυξη πράξεως της Ένωσης ανισχύρου — Αποτελέσματα — Διαχρονικός περιορισμός — Εξαίρεση υπέρ επιχειρηματία που έχει ασκήσει ένδικο βοήθημα ή υποβάλει ισοδύναμη ένσταση κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο*

(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 40)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 46, 49, 50, 58)

3. Ο αποκλεισμός, προκειμένου να καθοριστεί η μέγιστη ετήσια ποσότητα δικαιωμάτων, των εκπομπών των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας είναι απόρροια του άρθρου 10α, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/87 σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας, που δεν παρέχει συναφώς στην Επιτροπή καμία εξουσία εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, η αναφορά του άρθρου 10α, παράγραφος 5, της εν λόγω οδηγίας στις εγκαταστάσεις που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 3 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά τις εγκαταστάσεις που δεν είναι ούτε παραγωγοί ηλεκτρικού ρεύματος ούτε εγκαταστάσεις δεσμεύσεως CO<sub>2</sub> ούτε αγωγοί μεταφοράς CO<sub>2</sub> ούτε εγκαταστάσεις αποθηκείσεως CO<sub>2</sub>.

Εξάλλου, μια τέτοια ασύμμετρη μεταχείριση των εκπομπών των παραγωγών ηλεκτρικού ρεύματος και των εγκαταστάσεων που εκπέμπουν αέρια θερμοκηπίου είναι σύμφωνη προς τον κύριο σκοπό προστασίας του περιβάλλοντος με τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που επιδιώκεται με την οδηγία 2003/87.

(βλ. σκέψεις 65, 78, 79)

4. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 90)

5. Κατά τον καθορισμό της μέγιστης ετήσιας ποσότητας δικαιωμάτων, η οποία συνιστά τη βάση υπολογισμού των δωρεάν κατανεμομένων δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/87 σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας, μόνον τις εκπομπές των εγκαταστάσεων που περιλαμβάνονται στο κοινοτικό πρόγραμμα από το έτος 2013. Συνεπώς, η εν λόγω διάταξη εμποδίζει τον συνυπολογισμό των εκπομπών που προέρχονται από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας από το έτος 2013, στο μέτρο που οι εκπομπές αυτές προκλήθηκαν από εγκαταστάσεις που υπάγονταν στο σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων πριν από την ημερομηνία αυτή.

Επομένως, στο μέτρο που η Επιτροπή έλαβε υπόψη, τουλάχιστον εν μέρει, εκπομπές των εγκαταστάσεων που υπάγονταν στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων πριν το έτος 2013 προκειμένου να καθορίσει τη μέγιστη ετήσια ποσότητα δικαιωμάτων που μπορούσε να κατανεμηθεί δωρεάν, η εν λόγω ποσότητα δεν είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 10α, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/87, καθόσον είναι υπερβολικά μεγάλη. Ομοίως, ο ενιαίος διατομεακός διορθωτικός συντελεστής, ο οποίος καθορίστηκε με το άρθρο 4 και το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2013/448 σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής για τη μεταβατική δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, αντίκειται και αυτός στην εν λόγω διάταξη. Κατά συνέπεια, το άρθρο 4 και το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2013/448 είναι ανίσχυρα.

(βλ. σκέψεις 94, 95, 98, 99, διατακτ. 2)

6. Όταν επιτακτικές ανάγκες ασφάλειας δικαίου το δικαιολογούν, το Δικαστήριο διαθέτει βάσει του άρθρου 264, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το οποίο έχει κατ' αναλογίαν εφαρμογή και στο πλαίσιο των κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ προδικαστικών παραπομπών για την εκτίμηση του κύρους των πράξεων της Ένωσης, διακριτική εξουσία να προσδιορίζει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τα αποτελέσματα της οικείας πράξεως που θεωρείται ότι διατηρούν την ισχύ τους.

Πρέπει να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της κηρύξεως ως ανισχύρων του άρθρου 4 και του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως 2013/448 σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής για τη μεταβατική δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/87, προκειμένου να παρασχεθεί στην Επιτροπή η δυνατότητα να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα και προκειμένου τα μέτρα που θα ληφθούν να μην μπορούν να αμφισβητηθούν. Συγκεκριμένα, η ακύρωση του ενιαίου διατομεακού διορθωτικού συντελεστή που καθορίστηκε με το άρθρο 4 και το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2013/448 μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω το σύνολο των τελικών δωρεάν κατανομών δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου που προηγήθηκαν και έλαβαν χώρα στα κράτη μέλη βάσει ρυθμίσεως που θεωρείτο έγκυρη. Συνεπώς, η κήρυξη των εν λόγω διατάξεων ως ανισχύρων θα υπήρχε κίνδυνος να επιφέρει σοβαρές επιπτώσεις σε μεγάλο αριθμό εννόμων σχέσεων που συνήφθησαν καλοπίστως. Αυτές οι επιτακτικές ανάγκες ασφάλειας δικαίου μπορούν να δικαιολογήσουν τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της προαναφερθείσας κηρύξεως ανισχύρου. Εξάλλου, το προσωρινό κενό δικαίου που θα προέκυπτε από την κήρυξη ανισχύρου θα ήταν ικανό να θέσει εν κινδύνω την εφαρμογή του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων που καθιέρωσε η οδηγία 2003/87 και, κατά συνέπεια, την επίτευξη των σκοπών της εν λόγω οδηγίας.

(βλ. σκέψεις 103, 105, 106, 111, διατακτ. 3)

7. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 107)

8. Εναπόκειται στο Δικαστήριο, όταν κάνει χρήση της δυνατότητάς του να περιορίσει ως προς το παρελθόν τα αποτελέσματα της αναγνώρισεως, με προδικαστική απόφαση, πράξεως της Ένωσης ως ανισχύρου, να προσδιορίσει αν η εξαίρεση από αυτόν τον περιορισμό του διαχρονικού αποτελέσματος της αποφάσεώς του μπορεί να προβλέπεται υπέρ του διαδίκου της κυρίας δίκης που άσκησε την προσφυγή ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου κατά των εθνικών μέτρων εφαρμογής της πράξεως της Ένωσης, ή εάν, αντιστρόφως, η αναγνώριση του ανισχύρου της πράξεως της Ένωσης, η οποία έχει αποτελέσματα μόνο στο μέλλον, συνιστά επαρκή θεραπεία και ως προς τον διάδικο αυτό.

(βλ. σκέψη 108)